

ทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร: ศึกษากรณีกองพันทหารช่างที่ 8
กองพลทหารม้าที่ 1 จังหวัดเพชรบูรณ์

The Army Officers' Attitude Toward Political Participation: A Case Study of 8th
Engineer Battalion 1st Cavalry Division Phetchabun.

ณัฐวุฒิ สุทธิประภา¹, พัทธยา เลือดชัยพฤกษ์², และอัญชลินต์ กมลนันท์³
Nattawut Suthiprapa¹, Patchaya Luedchaiyapark², and Annalin Kamolnathakit³
^{1,2,3}อาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

^{1,2,3}Lecturer from the Faculty of Humanities and Social Sciences Phetchabun Rajabhat University

Corresponding Author Email: Suthiprapa.2529@gmail.com

Received: 27 August 2020

Revised: 2 November 2020

Accepted: 10 November 2020

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. ศึกษาทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารในกองพันทหารช่างที่ 8 กองพลทหารม้าที่ 1 ค่ายพ่อขุนผาเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ และ 2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารในกองพันทหารช่างที่ 8 กองพลทหารม้าที่ 1 ค่ายพ่อขุนผาเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามเพื่อศึกษาประชากรทั้งหมดคือข้าราชการทหารที่สังกัดกองพันทหารช่างที่ 8 กองพลทหารม้าที่ 1 ค่ายพ่อขุนผาเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์จำนวน 103 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่า t-test และ One Way ANOVA โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า ทหารช่างมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาพรวมในระดับปานกลาง โดยมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงสุด ส่วนทัศนคติต่อความเท่าเทียมกันในสังคมอยู่ในระดับต่ำที่สุดส่วนปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารฯ คือ ปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ ความสนใจทางการเมือง อุดมการณ์ประชาธิปไตย การรับสิทธิประโยชน์จากการเมือง และความรู้สึกสัมฤทธิ์ผลทางการเมืองที่ต่างกัน จะมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยด้านสถานภาพสมรส ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และสายการปฏิบัติงานที่ต่างกัน จะมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน ระดับการศึกษาส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของทหารมากที่สุด

คำสำคัญ: ทัศนคติ, การมีส่วนร่วมทางการเมือง, ทหารช่าง

Abstract

This article purposed to 1. study the political participation attitude of the Army Officers, affiliated to 8th Engineer Battalion, 1st Cavalry Division, Phetchabun and 2. study factors influencing the political participation attitude of the Army Officers, affiliated to 8th Engineer Battalion, 1st Cavalry Division, Phetchabun. The research was designed as a Survey Research using Quantitative Methodology. Research Instrument was a questionnaire. Data was collected from the whole population, 103 officers of 8th Engineer Battalion, 1st Cavalry Division, Phetchabun. Data was analyzed by statistics; a percentage, a mean, a standard deviation; including the Hypothesis testing using t-test and One Way ANOVA with the statistical significance at 0.05 Result of the research found that the overall Officers had a moderate attitude on the political participation. The highest-rated aspect was a political participation attitude, while the lowest

rated aspect was a social equality attitude aspect. Factors influencing the political participation attitude of the officers at the statistical significance at 0.05 were; age, educational level, income rate, political heed, democratic ideology, affirmative political interest, and political achievement. While there was no statistical significance in factors of marriage status, periods of office, and chain of command.

Keywords: Attitude, Political Participation, Engineer core

บทนำ

ทหาร เป็นประชาชนอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งอยู่ในสถาบันที่มีบทบาททางการเมืองมาโดยตลอด ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันทั้งในรูปของการเข้ามาปกครองประเทศโดยตรง และทั้งที่ทำหน้าที่กำกับรัฐบาลพลเรือนอยู่เบื้องหลัง ผลจากการแทรกแซงทางการเมืองของทหารทำให้ระบอบประชาธิปไตยขาดความต่อเนื่อง ทำให้การพัฒนาประชาธิปไตยเป็นไปอย่างล่าช้าและไม่เติบโต ในปัจจุบันนี้กระแสโลกในยุคโลกาภิวัตน์ มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการรับรู้การเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์ ทำให้ผู้คนในสังคมโดยทั่วไปหันมา ยอมรับแนวทางประชาธิปไตยมากขึ้น บทบาทของทหารในลักษณะของการแทรกแซงทางการเมืองเป็นไปได้อย่างมากขึ้น หากแต่อำนาจอิทธิพลของทหารทางการเมืองไทยก็ยังคงมีอยู่ และมีบทบาทอย่างสูงในการกำหนดนโยบายที่สำคัญของประเทศ เช่น นโยบายการป้องกันประเทศ และนโยบายด้านความมั่นคงของประเทศ จากข้อเท็จจริงพบว่า ทศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารและปัจจัยที่มีผลต่อทศนคติในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร ซึ่งเป็นสถาบันที่มีบทบาทต่อการส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เพราะหากสามารถกำหนดแนวทางในการที่จะพัฒนาให้ทหารมีทศนคติ และแนวทางการเมืองในทิศทางที่เป็นประชาธิปไตยได้แล้วก็จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของทหารในวิถีทางที่ถูกต้องชอบธรรม ซึ่งก็จะเป็นการช่วยส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้มีเสถียรภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (มนตรี บุ่งทอง, 2553)

ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการศึกษาทศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร และปัจจัยที่มีผลต่อทศนคติในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร ซึ่งเป็นสถาบันที่มีบทบาทต่อการส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เพราะหากสามารถกำหนดแนวทางในการที่จะพัฒนาให้ทหารมีทศนคติและแนวคิดทางการเมืองในทิศทางที่เป็นประชาธิปไตยได้แล้วก็จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของทหารในวิถีทางที่ถูกต้อง ชอบธรรม ซึ่งก็จะเป็นการช่วยส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้มีเสถียรภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (นันทวุฒิ บุญยະสิทธิ์, 2548)

ดังนั้น ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษาทศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองเฉพาะทหารในสังกัดกองพันทหารช่างที่ 8 กองพลทหารม้าที่ 1 ค่ายพ่อขุนผาเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ เนื่องจากทหารช่างมีหน้าที่รับผิดชอบงานช่างและงานก่อสร้างทั้งในและนอกกองทัพบก ตลอดงานพัฒนาประเทศและงานช่วยเหลือประชาชนที่ประสบความเดือดร้อน ทำให้กำลังพลส่วนใหญ่ต้องออกไปปฏิบัติหน้าที่ปฏิบัติงานนอกพื้นที่เป็นประจำ กำลังพลของทหารช่างจึงเป็นกลุ่มที่น่าจะถูกควบคุม กิ่งระดมในทางการเมืองจากผู้บังคับบัญชาได้น้อย ทำให้มีโอกาสที่จะมีแนวคิดหรือทศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างอิสระที่สุด (เกียรติพนธ์ ปทุมรัตน์, 2547)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารในกองพันทหารช่างที่ 8 กองพลทหารม้าที่ 1 ค่ายพ่อขุนผาเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารในกองพันทหารช่างที่ 8 กองพลทหารม้าที่ 1 ค่ายพ่อขุนผาเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. **กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย** ประชากร ได้แก่ ข้าราชการทหารที่สังกัดกองพันทหารช่างที่ 8 กองพลทหารม้าที่ 1 ค่ายพ่อขุนผาเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ มีจำนวนทั้งหมด 103 คน ทั้งนี้การวิจัยเป็นการศึกษาทั้งกลุ่มประชากร

2. **เครื่องมือในการวิจัย** ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaires) ประกอบด้วย ตอนที่ 1 คุณลักษณะทั่วไปของประชากร มีลักษณะเป็นแบบสำรวจ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติต่อการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open Ended) ตลอดจน ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาหาคุณภาพภาพของเครื่องมือ ได้แก่ 1) นำแบบสอบถามพบที่ปรึกษาและดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ 2) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาโดยหาค่าความสอดคล้องของวัตถุประสงก์กับข้อคำถาม (Index of Item-Objective Congruence: IOC) (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543, น.249) พบว่ามีค่า IOC ระหว่าง 0.80–1.00 และ 3) การทดลองใช้เครื่องมือกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด ซึ่งผลการประเมินมีอำนาจจำแนกระหว่าง 0.25–0.75 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีของ Cronbach (1951, p.274; อ้างในบุญชม ศรีสะอาด, 2558) ซึ่งผลการประเมินค่าความเชื่อมั่นมีค่าความเชื่อมั่น 0.95

3. **การเก็บรวบรวมข้อมูล** ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือเป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมายและการใช้แบบสอบถาม 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ (Document Research) อาทิ หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ งานวิจัยและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

4. **การวิเคราะห์ข้อมูล** แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ประชากรมาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis) 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยการนำข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถามมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมทางสถิติเพื่อหาค่าการทดสอบการแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA)

5. **สถิติที่ใช้ในการวิจัย** ได้แก่ โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการเปรียบเทียบโดยการทดสอบค่าที (t- test)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร: ศึกษากรณีกองพันทหารช่างที่ 8 กองพลทหารม้าที่ 1 จังหวัดเพชรบูรณ์ มีผลการวิจัย ดังนี้

1. **ข้อมูลพื้นฐานของประชากร** ผลการวิจัยพบว่า ประชากรทหารช่างที่สังกัดกองพันทหารช่างที่ 8 จังหวัดเพชรบูรณ์เกือบทั้งหมดเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 93.2 มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.9 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 63.1 มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 42.7 และปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 32.0 ส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการรับราชการระหว่าง 11 – 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.0 ส่วนใหญ่มีชั้นยศประทวน คิดเป็นร้อยละ 75.8 ส่วนใหญ่มีหน้าที่รับผิดชอบในสายสนับสนุน คิดเป็นร้อยละ 52.2 และมีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 45.6

2. **ทัศนคติการมีส่วนร่วมทางการเมือง** ผลการวิจัยพบว่า แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ความสนใจทางการเมือง อุดมการณ์ประชาธิปไตย การได้รับสิทธิประโยชน์ทางการเมือง และความรู้สึกร่วมผลทางการเมือง ซึ่งมีผลการวิจัย ดังนี้

2.1 ความสนใจทางการเมือง ทหารช่างสังกัดกองพันทหารช่างที่ 8 จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความสนใจทางการเมือง ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$) และเมื่อพิจารณาระดับความสนใจทางการเมืองเป็นกลุ่มตัวอย่างจากค่าเฉลี่ย โดยกำหนดให้ผู้ที่มีความสนใจทางการเมืองสูงกว่าค่าเฉลี่ย เป็นผู้ที่มีความสนใจทางการเมืองในระดับสูง และผู้ที่มีความสนใจทางการเมืองต่ำกว่าค่าเฉลี่ย เป็นผู้ที่มีความสนใจทางการเมืองในระดับต่ำ พบว่า ส่วนใหญ่มีความสนใจทางการเมืองในระดับต่ำ ร้อยละ 51.7 และมีความสนใจทางการเมืองในระดับสูง ร้อยละ 48.3

2.2 อุดมการณ์ประชาธิปไตย ทหารช่างสังกัดกองพันทหารช่างที่ 8 จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีอุดมการณ์ประชาธิปไตย ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.79$) และเมื่อพิจารณาระดับอุดมการณ์ประชาธิปไตยของกลุ่มตัวอย่างจากค่าเฉลี่ย โดยกำหนดให้ผู้ที่มีความอุดมการณ์ประชาธิปไตย สูงกว่าค่าเฉลี่ย เป็นผู้ที่มีความอุดมการณ์ประชาธิปไตย ในระดับสูง และผู้ที่มีความอุดมการณ์ประชาธิปไตยต่ำกว่าค่าเฉลี่ย เป็นผู้ที่มีความอุดมการณ์ประชาธิปไตยในระดับต่ำ พบว่า ส่วนใหญ่มีอุดมการณ์ประชาธิปไตย ในระดับสูง ร้อยละ 55.4 และมีความอุดมการณ์ประชาธิปไตยในระดับต่ำ ร้อยละ 44.6

2.3 การได้รับสิทธิประโยชน์ทางการเมือง ทหารช่างสังกัดกองพันทหารช่างที่ 8 จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการได้รับสิทธิประโยชน์ทางการเมือง ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.55$) และเมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการได้รับสิทธิประโยชน์ทางการเมือง ของกลุ่มตัวอย่างจากค่าเฉลี่ย โดยกำหนดให้ผู้ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการได้รับสิทธิประโยชน์ทางการเมืองสูงกว่าค่าเฉลี่ย เป็นผู้ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการได้รับสิทธิประโยชน์ทางการเมือง ในระดับสูง และผู้ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการได้รับสิทธิประโยชน์ทางการเมืองต่ำกว่าค่าเฉลี่ย เป็นผู้ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการได้รับสิทธิประโยชน์ทางการเมือง ในระดับต่ำ พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการได้รับสิทธิประโยชน์ทางการเมือง ในระดับต่ำ ร้อยละ 52.4 และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการได้รับสิทธิประโยชน์ทางการเมือง ในระดับสูง ร้อยละ 47.6

2.4 ความรู้สึกสัมฤทธิ์ผลทางการเมือง ทหารช่างสังกัดกองพันทหารช่างที่ 8 จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้สึกสัมฤทธิ์ผลทางการเมือง ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.80$) และเมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้สึกสัมฤทธิ์ผลทางการเมือง ของกลุ่มตัวอย่างจากค่าเฉลี่ย โดยกำหนดให้ผู้ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้สึกสัมฤทธิ์ผลทางการเมือง สูงกว่าค่าเฉลี่ย เป็นผู้ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้สึกสัมฤทธิ์ผลทางการเมือง ในระดับสูง และผู้ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้สึกสัมฤทธิ์ผลทางการเมือง ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย เป็นผู้ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้สึกสัมฤทธิ์ผลทางการเมือง ในระดับต่ำ พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้สึกสัมฤทธิ์ผลทางการเมือง ในระดับสูง ร้อยละ 52.4 และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้สึกสัมฤทธิ์ผลทางการเมือง ในระดับต่ำ ร้อยละ 47.6

3. ปัจจัยที่ส่งผลทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารช่างสังกัดกองพันทหารช่างที่ 8 จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า ประกอบด้วย

3.1 ปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา รายได้ ความสนใจทางการเมือง อุดมการณ์ประชาธิปไตย การได้รับสิทธิประโยชน์ทางการเมือง และความรู้สึกสัมฤทธิ์ผลทางการเมืองของทหารช่างสังกัดกองพันทหารช่างที่ 8 จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ต่างกัน จะมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ปัจจัยด้านสถานภาพสมรส ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และสายการปฏิบัติงานของทหารช่างสังกัดกองพันทหารช่างที่ 8 จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ต่างกัน จะมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร: ศึกษากรณีกองพันทหารช่างที่ 8 กองพลทหารม้าที่ 1 จังหวัดเพชรบูรณ์สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารในกองพันทหารช่างที่ 8 กองพลทหารม้าที่ 1 ค่ายพ่อขุนผาเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ทหารช่างมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาพรวมในระดับปานกลาง โดยมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงสุด ส่วนทัศนคติต่อความเท่าเทียมกันในสังคมอยู่ในระดับต่ำที่สุด

2. ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารในกองพันทหารช่างที่ 8 กองพลทหารม้าที่ 1 ค่ายพ่อขุนผาเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ ความสนใจทางการเมือง อุดมการณ์ประชาธิปไตย การรับสิทธิประโยชน์จากการเมือง และความรู้สึกสัมฤทธิ์ผลทางการเมืองที่ต่างกัน จะมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยด้านสถานภาพสมรส ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และสายการปฏิบัติงานที่ต่างกัน จะมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผล

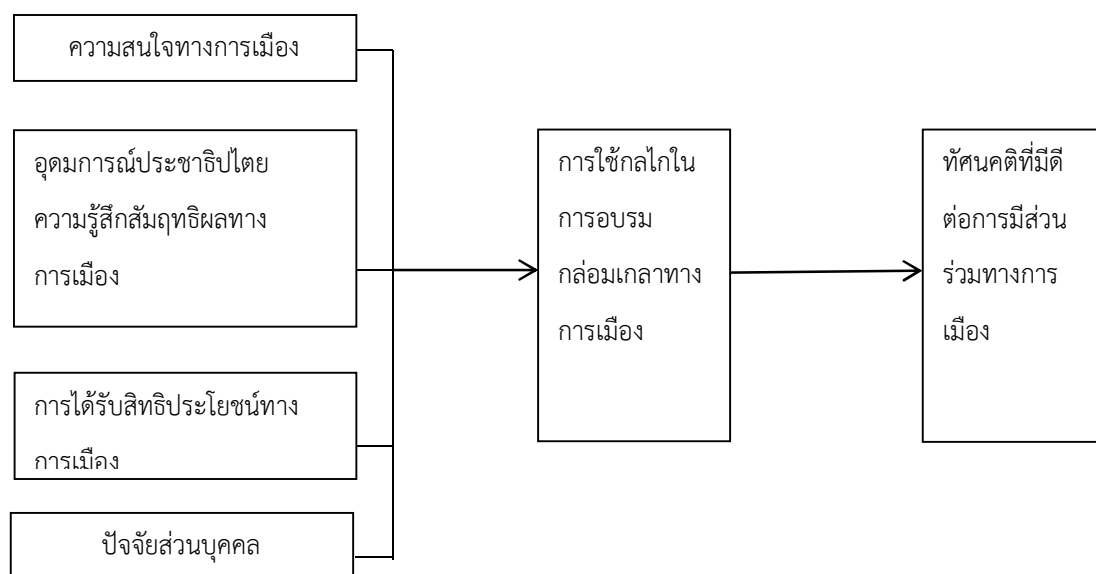
จากการศึกษาเรื่องทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร: ศึกษากรณีกองพันทหารช่างที่ 8 จังหวัดเพชรบูรณ์สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

ผลการศึกษาในภาพรวม พบว่า ทหารช่างทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในระดับปานกลาง โดยมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงสุด ในประเด็นการเมืองจะเป็นแนวทางแก้ปัญหาได้ก็ต่อเมื่อทุกคนร่วมมือกัน ในขณะที่มีระดับความสนใจทางการเมืองต่ำที่สุดในประเด็นความเท่าเทียมกันในสังคมเป็นสิ่งที่ไปไม่ได้ เพราะคนมีความสามารถและทรัพยากรไม่เท่ากัน แสดงว่า ทหารช่างมีความเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตยสูง และเชื่อว่าประชาชนแม้จะมีสถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมต่างกัน แต่ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกันทุกคน และต้องร่วมมือกันจึงจะแก้ไขปัญหาได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่สถาบันทหารเป็นองค์กรที่มีความแข็งแกร่ง มีระเบียบวินัย มีสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจน และปลูกฝังให้มีความสามัคคีในหมู่คณะ ตลอดจนกระบวนการทางสังคมและการเมืองในสถาบันทหารที่เกิดขึ้นทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ความใส่ใจทางการเมืองของสมาชิกครอบครัว การที่ทหารเข้าอบรมหลักสูตรการเมืองในชั้นเรียน รวมถึงการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยที่ทหารต้องเรียนรู้ เพื่อจะได้นำไปสอนให้กับประชาชนในหมู่บ้านทั่วประเทศ ตามโครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน สอดคล้องกับมนตรี บุ่งทอง (2553) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารสัสดีจังหวัดอุบลราชธานี แปรผันต่อระดับการศึกษา และระดับความสนใจทางการเมืองของเพื่อนบ้าน/สมาชิกในครอบครัว โดยที่ อายุ ระดับชั้นยศ รายได้ และการมีญาติ/พี่น้อง เป็นนักการเมืองไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง และเกียรติพนธ์ ประทุมรัตน์ (2547) ที่พบว่า ปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ ความสนใจทางการเมือง อุดมการณ์ประชาธิปไตย การได้รับสิทธิประโยชน์จากการเมือง และความรู้สึกสัมฤทธิ์ผลทางการเมือง มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร

แต่ไม่สอดคล้องกับนันท์วุฒิ บุญยะสิทธิ์ (2548) ที่พบว่าทหารในมณฑลทหารบกทหารที่ใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับสูงกลับมีการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในระดับปานกลาง และมีการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองในระดับต่ำ เป็นผลจากด้านชั้นยศ ช่วงอายุ ช่วงระยะเวลาที่รับราชการ และช่วงรายได้ต่อเนื่อง ส่วนระดับการศึกษาไม่ใช่ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ทั้งนี้อาจเป็นดังที่พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และสายทิพย์ สุดดิพันธ์ (2526) อธิบายความรู้สึกสัมฤทธิ์ผลทางการเมือง หมายถึงความรู้สึกตนเองเข้าใจและสามารถมีอิทธิพลต่อกิจกรรมทางด้านการเมืองการปกครอง เป็นความรู้สึกสำนึกของพลเมืองว่าการปกครองเป็นสิ่งที่ตนเองสามารถอาศัยเป็นเครื่องมือให้ทำตามคำแนะนำหรือความต้องการของตนเอง ซึ่งพัฒนาขึ้นจากการให้การศึกษาจนทำให้การศึกษา

มีอิทธิพลเหนือปัจจัยอื่น ๆ ดังนั้นการฟื้นฟูนโยบายของกองทัพในการพัฒนาประเทศ และส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 ที่ส่งเสริมให้กำลังพลมีการศึกษาที่สูงขึ้นย่อมส่งผลต่อการมีสำนึกพลเมืองที่มากขึ้นและการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มากขึ้น

ทั้งนี้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐาน 10 สมมติฐานที่คาดว่าจะมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารช่างสังกัดกองพันทหารช่างที่ 8 จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าเป็นไปตามสมมติฐาน 7 สมมติฐาน และไม่เป็นไปตามสมมติฐานอีก 3 สมมติฐาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกระบวนการกล่อมเกลางานสังคมของทหารได้ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยทั้งทางตรงและทางอ้อม ผ่านทั้งหลักสูตรในชั้นเรียน รวมถึงการเรียนรู้เพื่อนำไปสอนให้กับประชาชนตามโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยของรัฐบาลนั้น ส่งผลให้ทหารมีทัศนคติทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตย กล่าวคือ ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศของประชาชน ต้องมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศอย่างเสรี ซึ่งสามารถเขียนเป็นตัวแบบทางทฤษฎีได้ ดังนี้

แผนภาพที่ 1 ตัวแบบทางทฤษฎีว่าด้วยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

ควรมีการศึกษาทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารสังกัดกรมอื่น ๆ เพิ่มเติม โดยทำการศึกษาในเชิงเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างของทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารช่างกับทหารในสังกัดกรมอื่น ๆ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรเพิ่มตัวแปรอื่น ๆ ที่น่าจะส่งผลต่อทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น ความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยเรื่องนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยได้รับคำแนะนำต่าง ๆ จากคณาจารย์ในสาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากบุคคลหลายฝ่าย ที่สละเวลาให้คำแนะนำ คำปรึกษา รวมถึง

ข้อเสนอแนะต่างๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- เกียรติพนธ์ ประทุมรัตน์. (2547). *ทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร: ศึกษาเฉพาะกรณีกรมการทหารช่างจังหวัดราชบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- โชติวิเชียร วิเชียรโชติ. (2540). *ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติทางการเมืองของตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรภาค 5*. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นันทนา วรรณะภูติ. (2539). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ: ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานสาธารณสุข จังหวัดสุพรรณบุรี*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นันทวุฒิ บุญยะสิทธิ์. (2548). *การมีส่วนร่วมทางการเมือง: ศึกษากรณีทหารในมณฑลทหารบกที่ 14 อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี*. (ปัญหาพิเศษปริญญา). รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และสายทิพย์ สุดดีพันธ์ (2526). *การเมืองของเด็ก: กระบวนการสังคมประกิตทางการเมือง*. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาการพิมพ์.
- ภราดร พัฒนถาบุตร. (2535). *ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยและการยอมรับหรือไม่ยอมรับการปกครองใน ระบอบประชาธิปไตย: ศึกษาเฉพาะกรณีนายทหารระดับชั้นนายพันที่รับราชการอยู่ในกรุงเทพมหานคร*. โรงเรียนเสนาธิการทหารบก.
- มนตรี บุ่งทอง. (2553). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร: ศึกษากรณีทหารลัสดีจังหวัดอุบลราชธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- สมชัย ไตรพิทยากุล. (2541). *ทัศนคติของนายทหารโรงเรียนเสนาธิการทหารเรือที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุรศักดิ์ กุลเรือง. (2544). *ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.